

**ULUSLARARASI
HUKUK
I**

KISA ÖZET

HUK221U

1. Ünite – Tarihsel Gelişim ve Kuram

ULUSLARARASI HUKUKUN TANIM VE KAPSAMI

Tanım ve Temel Kavramlar:

Uluslararası hukuk kişiliği: Uluslararası hukukta hak ve yükümlülük sahibi olabilmek, uluslar arası hukuk mekanizmalarını harekete geçirebilmek için sahip olunması gereken nitelik. Genel kabul, devletlerin, uluslararası örgütlerin ve kısmende özel kişilerin uluslararası hukuk kişiliğine sahip olduğudur.

Uluslararası Hukuk:

Uluslararası hukuku ihtiyatlı bir tanımla, ‘uluslararası hukuk kişileri arasındaki ilişkileri düzenleyen ilke ve kurallar’ olarak belirleyebiliriz. Uzun süre sadece devletlerin uluslararası hukuk kişiliğine sahip olduğu düşünülmüştür. Ancak artık uluslararası örgütlerin de uluslararası hukuk kişiliğine sahip olduğu kabul edilmektedir. Yine bireylerin de uluslararası hukukta kişi olarak kabul edildiğini gösteren bazı uygulamalar bulunmaktadır. Bununla birlikte, uluslararası örgütlerin ve bireylerin uluslararası hukuk düzeninde geçerli işlemler yapabilmeleri, devletler sayesinde mümkün olması nedeniyle uluslararası hukuk kişiliği kavramında ağırlığın devletlerde olduğu söylenebilir.

Uluslararası Hukukun Kapsamı:

Uluslararası hukuk, önceleri, Avrupalı devletlerarasındaki diplomatik ilişkiler, savaş ve bazı egemenlik sorunları hakkındaki kuralların incelenmesiyle sınırlıydı. Ancak uluslararası ilişkilerdeki gelişim süreciyle birlikte, çok daha geniş ve karmaşık sorunlar uluslararası hukukun ilgi alanına girmiş bulunmaktadır. Devletler doğa bilimlerindeki ve teknolojideki gelişmeye paralel olarak pek çok konuda eskisine oranla daha fazla iş birliği yapma ihtiyacı hissetmekte, bu amaçla uluslararası örgütler kurmaktadır. Yine pek çok sorun, ulusal düzeyde çözülmemekte, devlet faaliyetleri ülke topraklarını aşabilmektedir. İletişim, ticaret, ekonomi, finans, çevre, kalkınma gibi konular salt ulusal olmaktan çıkmıştır. Uluslararası göç, mültecileri ve sığınmacıları uluslararası bir sorun haline getirmiştir. Uluslararası güç dengelerinin sürekli değişiyor olması, devletlerin karşılıklı bağımlılığını göstermektedir.

TARİHSEL GELİŞİM VE KURAMSAL YAKLAŞIMLAR

Yapılan arkeolojik ve tarihsel çalışmalar, bu türden kuralların tarihin her döneminde var olduğunu, en azından birbirleriyle ilişkiye giren toplumların bazı kuralların varlığını iddia ettiğini açıkça göstermektedir. Avrupa tarihinde uluslararası hukukun, Roma İmparatorluğu’nda vatandaş olmayanlarla ilgili hukuka karşılık olarak kullanılan *ius gentium* kavimler hukuku- kavramına dayandırılmasına sıkça rastlanır.

Tarihsel gelişimin kaydettiği değişimleri daha iyi izleyebilmek amacıyla, uluslararası hukuku iki dönemde incelemek yerinde olacaktır.

Birinci dönem, 1648’ten I. Dünya Savaşı’na kadar olan dönemi,

İkinci dönem ise I. Dünya Savaşı sonrasını kapsar.

İlk dönem kuramsal açıdan uluslararası hukukun ‘klasik dönem’i, ikinci dönem de ‘modern dönem’i olarak isimlendirilebilir.

KLASİK DÖNEM:

Modern uluslararası hukukun tarihi, Avrupa'da ulus devletlerin ortaya çıkmasıyla başlar. Ulus devletlerin ortaya çıkışına etkisi ve Avrupa'daki devletlerarasındaki ilişkileri kazandırdığı boyut nedeniyle, 1648 Westphalia Barış Andlaşması bir dönüm noktasıdır.

Kilise'nin gücünü yitirdiği bu dönemde, farklı mezheplerden farklı milletlere sahip devletlerin bir arada yaşamaya başlaması, birbirleriyle olan ilişkilerin zeminini de değiştirmiştir.

Klasik dönemin sonu kabul edilen I. Dünya Savaşı'na kadar Avrupa'da Avrupa Kamu Hukuku adı verilen bir düzen kurulmuştur. Bu düzen, devletlerin birbirleriyle olan ilişkilerdeki uygulamaların düzenlilik kazanmasıyla ortaya çıkmıştır.

Bu dönem, Avrupa'nın küresel bir güç olarak ortaya çıkmasına da sahne olur. Avrupalı olmayan devletlerle ilişkiler, güç dengesine bağlı olarak ya sömürgeleştirmeye yahut da işbirliğiyle sonuçlanmıştır. Avrupalı devletlerin genel tutumu, Avrupalı olmayan devletlerin yeterince uygar olmamaları nedeniyle, sınırlı hukuki talepleri bulunabileceği yönündedir.

KLASİK DÖNEMDE ULUSLARARASI HUKUKA KURAMSAL YAKLAŞIMLAR

Klasik dönemde uluslararası hukukun kuramsal altyapısı iki rakip düşünceyle oluşturulmuştur. Rasyonalist doğal hukuk düşüncesini temsil eden Hugo Grotius, uluslararası hukuk açısından devletlerin sahip olduğu hakları, devletlerin iradeleri veya güçleri ile değil, aklın gereği olarak savunur.

Bununla birlikte Grotius'un Hıristiyan ilahiyatçı ispanyol Vitoria ve Suarez'den önemli ölçüde etkilendiği de gerçektir. Doğal hukuk düşüncesinin karşısında pozitivism olarak adlandırılan görüş, devletlerin sahip olduğu hakları gerekçelendirirken aklı çıkarımlara değil devletlerin iradelerine ve uygulamaya atıf yapar.

MODERN DÖNEM

Uluslararası hukukta modern dönemin başlangıcı kabul edilen Birinci Dünya Savaşı ile birlikte, uluslararası topluluğun Avrupa merkezli yapısı değişmeye başlar. Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya'nın uluslararası düzene bir güç olarak katılması, daha sonraları ise sömürgeleştirilmiş topraklarda yeni bağımsız devletlerin ortaya çıkması, Avrupa merkezli uluslararası hukuk yapısını değiştirmiştir.

Birinci Dünya Savaşı'nı takiben kurulan Milletler Cemiyeti, uluslararası hukuk düzeninin sağlanması ve devam ettirilmesi için atılmış ilk büyük adımdır.

Cemiyet ikinci Dünya Savaşı'nın çıkmasını engelleyemediği için dağılmışsa da, yerine kurulan Birleşmiş Milletler, bazı olumsuzluklara rağmen, uluslararası hukukun tespiti ve uygulanması açısından büyük önem taşımaktadır.

MODERN DÖNEMDE ULUSLARARASI HUKUKA KURAMSAL YAKLAŞIMLAR

Modern dönemde de uluslararası hukuktan klasik dönemdeki doğal hukukçu ve pozitivist akımlar varlığını devam ettirmektedir. Bunun yanında özellikle son dönemlerde genel olarak hukuk ve siyasete yönelmiş çeşitli eleştiriler, uluslararası hukuku da inceleme konusu yapmıştır. Modern dönemde uluslararası hukuktaki en önemli kuramsal yaklaşımlardan birisi, H. Kelsen'in yaklaşımıdır. İç hukuku bir normlar hiyerarşisi olarak gören Kelsen, uluslararası

hukuk ile iç hukukları bir bütün olarak görmüştür. Böylece, henüz gelişme çağında olsa bile, küresel bir hukuk düzeninin kuramsal altyapısını oluşturmuştur.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/uluslararasi-hukuk-i-ady212u?search=HUK221U>